РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 27-го грудня 1917. Ч. 153. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, December 27, 1917. No. 153.

УКРАЇНЦІ ВІДКЛИКАЛИ З ПЕТРОГРАДУ СВОЇХ ПОСЛІВ.

Большевики роблять заходи, щоби мирно полагодити спір з Українцями.

Українці домагають ся третої части представників у федеральнім правительстві.

На Україні видано приказ до загальної мобілїзації. — Харків в руках большевиків.

Вісти з України.

—o—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

УЛЬТИМАТ У. Ц. РАДИ ДО ПРАВИТЕЛЬСТВА БОЛЬШЕВИКІВ.

Головні домаганя Українців.

ПЕТРОГРАД, 24. грудня. — „Ізвестія", орган правительства большевиків, оголосили відповідь на ультимат Української Центральної Ради, який був написаний в дуже острій мові. Таксамо і перший документ не є прибраний у мягкі слова.

У. Ц. Рада виказує фальшивість петроградського правительства, яке, пропонуючи з одної сторони признане повної независимости України, з другої сторони старало ся вмішувати ся у її внутрішні справи.

Сї зусиля вмішуваня, говорить ся дальше в ультиматі, були тим меньше оправдані, коли візьметь ся на увагу невідрадні відносини, які панують на сїй території. Стверджено, що там прийшло ся богато терпіти з причини анархії, політичного і економічного неладу і насильств зі сторони військ та що свобода, здобута революцією, зістала знищена.

Українське правительство не має охоти переходити другий раз через такі досьвідченя. Вслїд за тим розоружено російські війска, які зраджували анархістичні тенденції і робили заговір проти конституційних властий. В ультиматі сказано, що се зроблено тому, щоби запобігти вибухови домашної війни, анархії і безмежних насильств, які панували в землях, находячих ся під контролею так званих народних комісарів.

Українське правительство признає потребу єдности на всїх боєвих фронтах, але після того, коли петроградське правительство спричинило цілковиту дизорганізацію на всїх боєвих фронтах, і коли війска большевиків обнажили вітчину, покидаючи становища здовж цілої боєвої лінії, українське правительство прийшло до переконаня, що воно не може перевести оборони на цілій довжині північного і північно-західного фронту при помочи своїх власних військ і тому відкликало відти своїх жовнїрів. Український фронт обнимає тепер полудневo-західний і румунський фронт. УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА БУДУТЬ БОРОНИТИ СВОЇХ ВЛАСНИХ ГРАНИЦЬ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ, ЯК ДОВГО РОСІЯ ПОЗІСТАНЕ НА ВОЄННІЙ СТОПІ І ЯК ДОВГО СЕ БУДЕ КОНЕЧНИМ ДО ОСЯГНЕНЯ ВДОВОЛЯЮЧОГО МИРА.

Українці взивають правительство большевиків, щоби воно не ставило перепон українським війскам у їх повороті домів і не приневолювало їх до акції проти російських військ, які є конечні для оборони цілої держави.

Щодо переходу військ, які большевики вислали проти донських і уральських козаків та инших провінцій, українське правительство є тої гадки, щоби в тій справі ужити иншої методи, а іменно ПОМИРИТИ ВСІ ТІ ҐРУПИ ЧЕРЕЗ УТВОРЕНЄ ОДНОЦІЛЬНОГО КАБІНЕТУ, ЗЛОЖЕНОГО ЗІ ВСІХ СУСПІЛЬНИХ ҐРУП, І ЧЕРЕЗ ПОКЛИКАНЄ ДО ЖИТЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА. ЛИШЕ ТАКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МОЖЕ ЗАКЛЮЧИТИ МИР В ІМЕНИ ЦІЛОЇ РОСІЇ, говорить ся в ультиматі.

Щодо розоруженя військ то У. Ц. Рада стверджує, що НАЙВИСША ВЛАСТЬ НАХОДИТЬ СЯ В РУКАХ „УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ" ТА ЩО ВСІ ЗУСИЛЯ, ЩОБИ ВИКЛИКАТИ ВОРОХОБНЮ, БУДУТЬ ЗДАВЛЕНІ СИЛОЮ. Щоби однак запобігти домашній війні, У. Ц. Рада радить, аби большевики відкликали свої війска з України. У. Ц. Рада пропонує взаїмно не робити жадних перепон війскам, коли вони будуть вертати домів.

У. Ц. Рада вважає домашну війну між двома републиками шкідливою для справи революційного руху. ОДНАК, КОЛИ БИ ПЕТРОГРАД НАДАЛЬШЕ ПРОВАДИВ СВОЮ ПРОВОКАТОРСЬКУ ПОЛІТИКУ, УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ, ЖОВНІРИ І СЕЛЯНИ БУДУТЬ ЗНАТИ, ЯК БОРОНИТИ СВОЇХ ПРАВ І ЯК ДАТИ НАЛЕЖИТУ ВІДПОВІДЬ НАРОДНИМ КОМІСАРЯМ (правительству большевиків).

Критичне положенє правительства большевиків.

З проголошенем сеї непримиримої відповіди Українців спізнено ся о два дні.

Тимчасом Рада стала приступною для мирного полагодженя спору. Вслїд за тим прийшло до виміни телеграм в більше спокійнім дусї, яких однак не оголошено.

Предложеня У. Ц. Ради зістали катеґорично відкинені, хоч народні комісарі є склонні взяти ще раз під розвагу своє становище супроти України.

Нині оголошено, що правительство має намір вислати депутацію до переговорів з У. Ц. Радою.

Командант петроградського ґарнїзону, ґен. Антонов, відїхав в пятницю до Києва, одержавши припорученє розпочати переговори з Радою.

Йому поручено, щоби представив Раді небезпеку відкликаня війск зі західного фронту перед заключенем мира.

Причини, що правительство большевиків змінило своє становище супроти України і супроти установчих зборів, належить шукати в обставині, що воно почало здавати собі справу зі щораз більше змагаючої ся небезпеки.

Цїла полуднева Росія веде нині рукопашну боротьбу проти большевиків і його пованя.

Столиці і цілій північній Росії грозить небезпека браку засобів поживи. Довіз угля з донського басейну відтятий. Се спричинило, що богато фабрик треба було закрити; також зелїзнича комунїкація є сильно загрожена.

Грозить загальна катастрофа навіть тоді, коли би не прийшло до більшого неладу і дизорґанізації, яка тепер панує.

БОЛЬШЕВИКИ ЗА МИРНИМ ПОЛАГОДЖЕНЄМ СПОРУ З УКРАЇНОЮ.

ЛОНДОН, 24. грудня. — Телеграми з Петрограду доносять, **що большевицькі народні комісарі розпочали кроки в справі мирного полагодженя спору з Українцями.**

Таксамо надійшли вісти, **що також й українське правительство є готове згодити ся на предложенє в справі мирного полагодженя ріжниць.**

Причиною сього звороту є після донесеня кореспондента лондонського „Таймсу", обставина, що **большевики пізнали грозячу їм небезпеку.**

З тоїсамої причини, доносить кореспондент, **большевики є склонні також змінити своє неприхильне становище в справі скликаня установчих зборів, які правдоподібно будуть скликані в протягу слїдуючого тижня.**

Инші вісти доносять про боротьбу між війсками большевиків і Українців.

Рівночасно з вістями про мирові змаганя надходять вісти про битви в ріжних місцевостях між війсками большевиків з одної сторони, а війсками українськими і козацькими з другої сторони.

Большевики мали вислати проти Українців значні війска.

Однак правдоподібно сї ворожнечі не є ведені на ширші розміри і не мають жадного більшого значіня.

Арештованих в Петроґраді Українців випущено на волю.

ЛОНДОН, 24. грудня. — **Жаданє українського правительства, щоби большевики увільнили увязнених членів українського революційного штабу в Петрограді, причім українське правительство грозило, що в противнім случаю ужиє сили, зістало сповнене.**

Правительство большевиків признало, що членів українського революційного штабу підозрівано несправедливо о співучасть в заговорі ґен. Каледіна через посиланє матеріялів для Червоного Хреста.

УКРАЇНА ДОМАГАЄТЬ СЯ ОДНОЇ ТРЕТОЇ ЧАСТИ У ФЕДЕРАЛЬНІМ ПРАВИТЕЛЬСТВІ.

Жидівська нюйорська часопись „Форвертс" оголосила від свого кореспондента телеґраму отсього змісту:

ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — **Між правительством большевиків а Українцями ведуть ся переговори. Переговори відбувають ся як між двома рівними независимими републиками.**

Одним з найважнійших домагань Українців є ЖАДАНЄ ОДНОЇ ТРЕТОЇ ЧАСТИ ВСІХ ПРЕДСТАВНИКІВ В БУДУЧІМ РОСІЙСЬКІМ ФЕДЕРАЛЬНІМ ПРАВИТЕЛЬСТВІ.

УКРАЇНЦІ МАЛИ ВІДКЛИКАТИ З ПЕТРОҐРАДУ СВОЇХ ПОСЛІВ ДО УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.

Суперечні вісти щодо увільненя арештованих Українців.

ЛОНДОН, 25. грудня. — **Членів українського революційного штабу, арештованих в Петроґраді, доси не випущено на волю. Їх число виносить 40.**

Перед їх арештованем українське правительство візвало українських послів до установчих зборів, щоби повернули з Петроґраду до Києва, ДЕ ЗАВТРА МАЮТЬ ВІДБУТИ СЯ ОКРЕМІ УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ.

Харків в руках большевиків.

Наспіли вісти, **що большевики здобули цілковиту контролю над Харковом.**

Всї публичні інституції, банки і школи є замкнені. Большевики мають у своїм посіданю всї місцеві уряди телєґрафічні і телефонічні.

Комунікація між Петроґрадом а Україною перервана.

На приказ українських властий перервано всї телеґрафічні полученя між Петроґрадом а полудневo-західним (українським) і румунським фронтом.

Українське правительство видало приказ до мобілїзації.

Всїх українських жовнїрів, які були на урльопі або вже звільнені від військової служби, покликано назад під оруже.

Козацькі війска обсадили ріжні місцевости при полудневo-східнім зелїзничім шляху, щоби берегти вивозу угля з донецького басейну.

Німецькі війска мали відійти з півночи на український і румунський фронт.

ЛОНДОН, 24. грудня. — **Доносять, що Німці переносять свої війска з північного і західного російського фронту на полудневo-західний і румунський фронт, загрожуючи в сей спосіб Україні і Румунії.**

42 протижидівських погромів на Україні.

Нюйорська жидівська часопись „Форвертс" одержала отсю телеґраму:

„ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — **В протягу останного місяця було в ґубернії київській, волинській і подільській 42 случаїв протижидівських погромів".**

100.000 Кавказців проти ґен. Каледіна.

ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — Пресове бюро правительства большевиків доносить, що 100.000 армія, зложена з ріжних гірських кавказьких племен, розпочала наступ, щоби напасти війска ґен. Каледіна зі заду.

—o—

Білорусини основали свою центральну раду.

Нюйорська жидівська часопись „Форвертс" доносить:

ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — **Білорусини зорганізували на взір Українців „БІЛОРУСЬКУ ЦЕНТРАЛЬНУ РАДУ".**

РЕВОЛЮЦІЯ В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Заговір проти короля Фердинанда.

ПЕТРОҐРАД, 25. грудня. — Вечірні часописи доносять, що до головної кватири правительства большевиків в Смольнім Інституті наспіли вісти **ПРО ЗАГОВІР ПРОТИ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ ФЕРДИНАНДА.**

Вісти доносять також, що відносини в Румунії є дуже критичні. Також наспіли вісти, які вказують, **що внутрішна політична кріза змагаєть ся.**

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 24, 1917 as requirde by the Act of October 6, 1917.)

Німці полонили підчас нового наступу 9.000 Італійців.

БЕРЛІН, 25. грудня. — Німецький головний штаб доносить, що австро-німецькі війска відбили протинапади Італійців на становища, здобуті від них підчас битви в неділю.

Поверх 9.000 Італійців полонено в битві о гору Коль дель Россо (над рікою Брентою).

—o—

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Большевики за коаліційним кабінетом.

Большевики ведуть переговори з лівицею соціялїстів-революціонерів в справі утвореня коаліційного правительства, в якім сим послїдним вони готові відступити слїдуючі чотири міністерства: для внутрішних справ, справедливости, почти і для національних справ.

Дизорґанізація в балтійській фльоті.

ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — **Вслїд за цілковитою деморалїзацією армії наступила також дизорґанізація фльоти.**

Нинїшнє число „Ізвєстій", орґану правительства большевиків, оголосило відозву комітету моряків балтійської фльоти так званого „Центр бальту", в якій подано до відома, що команда фльоти є тепер в руках військової секції сеї орґанізації та що адмірал Розвозов зістав відкликаний і на адміральнім кораблї повіває вже прапор „Центр бальту".

800 офіцирів зрезиґнувало.

З причини сеї події на зборах, в яких брало участь 800 офіцирів балтійської фльоти, ухвалено резолюцію, в якій сказано, що повисше наведені зарядженя спричинять цілковиту дизорґанізацію фльоти, що буде великою перешкодою при заключеню мира на демократичній підставі, бо імперіялїстичному ворогови уможливить ся диктувати услівя.

Офіцири заявляють дальше, що вони не беруть на себе відповідальности за наслідки, та що вони резиґнують лише до часу скликаня установчих зборів, які одинокі мають право заступати волю держави.

Большевики побідили війска ґен. Корнілова.

ПЕТРОҐРАД, 24. грудня. — Телеґрама большевиків доносить, **що коло Білгороду** (курська ґубернія) **війска большевиків побили 6.000 козацьких війск, які були під командою ґен. Корнілова.** Війска большевиків складали ся головно з моряків чорноморської і балтійської фльоти. Здобуто богато машинових крісів і амуніції.

Замордованє ґен. Коровиченка.

Телеґрама з Ташкенту, столиці Туркестану, описує замордованє в страшний спосіб ґен. Коровиченка, який був іменований Керенським військовим комендантом сеї провінції.

Большевики застановили виріб воєнних матеріялів.

ПЕТРОҐРАД, 25. грудня. — Большевики видали маніфест до робітників Росії, в якім заявили, що виріб воєнних матеріялів є марнованем праці.

Фонди, призначені на сю ціль, будуть сейчас відтяті, бо розем оружа правдоподібно перемінить ся небавом в загальний демократичний мир для всїх народів Европи.

(Продовжене на 2-гій стор.)

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонський кореспондент нюйорського дневника „Ді Сон" в телеграмі з 24. с. м. говорить так:

Одинока область Росії, відки Німеччина могла би сподіватись дістати поживи — се Україна, яка зірвала з большевиками та постановила зєднати ся з Румунією і продовжати війну. Україна — се найбогатша часть Росії, з населенєм майже таким, яке було в Злучених Державах з початком горожанської війни. Тому Україна була би важним військовим чинником, колиб її як слід ужито. Є всяка рація вірити, що алїянти в тім напрямі роблять заходи.

Сї слова згаданого кореспондента вказували би, що алїянти роблять заходи, аби Україна і Румунія воювали дальше проти Німеччини й Австро-Угорщини.

Не знаємо, скільки правди в сїм донесеню, але воно виглядало би на неправдоподібне хоч би з того огляду, що Румунія заключила розєм з Німеччиною й Австро-Угорщиною і відай є на дорозі до мирових переговорів.

Крім того алїянти знають, що колиб правительство большевиків заключило мир іменем Московщини і цїла Московщина здержалась від війни, то Україна з Румунією не могла би встоятись проти оружної сили обох центральних держав.

Ми знаємо, що алїянти хотїли би удержати східних союзників у війнї, але вони без сумніву хотїли би удержати цїлий російський фронт, а не лише часть його.

Тому вони не покидають також і Росії, мимо того, що тепер там при власти лише одна полїтична фракція. На се вказувала би депеша петроградського кореспондента часописи „Ді Ворлд", котрий доносить, що французькі військові представники виїхали з Києва до російської головної кватири Криленка в Могилеві, на Білоруси, а притім від себе зазначує, що за прикладом Франції повинні пійти і другі алїянти.

Кореспондент нюйорського дневника „Таймс" в телеграмі з Петрограду згадує про деякі оружні розправи між большевиками й Українцями, які є дуже знаменні для обох сторін.

І так читаємо там, що **коли большевики видали приказ волинському гвардейському полкови вдарити на Українців, цїлий полк, в силї 1.500 жовнїрів, заявив, що він український і перейшов на сторону Українців.**

Кореспондент Вілїсмс додає, що в Петроградї говорять, що сей полк „нагло осьвідомив ся". Се тільки вказує, яка велика сила української національної ідеї.

В иншім місци доносить він, що большевики заняли українське місто Харків, але на його оборону ідуть вже українські війска, — як пише Вілїсмс — **„незвичайно викрутні і завзяті батальони, котрих 10 днів тому назад ще були окружили большевики".**

Як видно, то Українцї мають добрих, завзятих і справних вояків, а притім і сьвідомих, що боронять свою вітчину. Аа се теж повинно бути осторогою для большевицьких напасників.

Заходи в справі мирової полагоди.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонський дневник „Таймс" подав зміст цїлої відповіди Української Центральної Ради на ультимат большевиків. Ся відповідь, яку подаємо в телеграмах, була рішуча, а навіть — як пише кореспондент лондонського „Таймса" — остра. Найважнійше в тій відповіди — се домаганє реформи правительства Росії і заява, що се правительство не може мішатись до внутрішних справ України.

Українцї могли так рішучо виступити проти большевиків, бо були сьвідомі, що стоять в обороні справедливости; в обороні прав своєї вітчини, і притім були певні своєї сили.

Знали се також і большевики і тому пробували і дальше пробують полагодити спір мирним способом, хоч, як видно, рівночасно ще й не покидають провокаційних нападів на Українців.

Телєграми доносили, що большевики віднесли ся до У. Ц. Ради із заявою, що вони готові полагодити з нею спір мирним способом, себто через переговори. Навіть мали післати свого делєґата Антонова до Києва, а — як доносить кореспондент нюйорського жидівського дневника „Форвертс" — **сї переговори мали би відбуватись яко між двома окремими державами, Україною і Московщиною.**

Розуміє ся, що У. Ц. Рада не є противна мирній полагодї спору. Навпаки, вона би рада, аби могла упорядкувати свій край без проливу братньої крови, крови синів народу українського і московського. Одначе не може уступити перед самоволею московських централїстів, без огляду на жертви, які треба принести для свободи українського народу.

Тому то Українцї відбивають усякі напади зі сторони большевиків. Останнї вісти доносять про такі напади в Харкові і в инших місцевостях. В усіх боях з большевиками Українцям щастить, бо мають більшу силу і українські війска сьвідомі того, що борють ся за свободу рідного краю.

Одначе боротьба між війсками большевиків і Українців має радше характер **льокальних розправ** ніж загальної битви і ті розправи зовсім не перепиняють заходів У. Ц. Ради для пересуненя українських війск на українську територію.

У. Ц. Рада видала приказ забрати усї війска з північного російського фронту і всї українські війска спокійно і в порядку вертають ся домів.

На се жалуєть ся большевицьке правительство, але коли воно признає Україні право самостійної держави, то консеквентно мусить признати її право держати свою армію у себе і боронити своїх границь.

Крім того — як подають останні вісти — У. Ц. Рада проголосила загальну мобілїзацію на Україні.

Помітили се і Нїмцї, котрі — як доносять депеші — тепер також пересувають більше своїх війск на український фронт. Роблять се вони безперечно тому, бо знають, що українські війска в Росії найлїпші і що найскорше готові до бою, **бо сьвідомі того, що воювали би за визволенє земель українських зпід Нїмеччини й Австрії.**

Що У. Ц. Рада не відступить від своїх заходів в справі внутрішної орґанїзації України — се певна річ. Найважнійша справа в теперішну воєнну пору — є орґанїзація військової сили і тому У. Ц. Рада передівсїм сею справою тепер займає ся, бо знає, що лише опираючи ся на військовій силї може забезпечити свої права.

Маючи у своїй розпорядимости сильну армію, У. Ц. Рада може бути певна, що большевики скорше згодять ся на мирну полагоду спору і осягне свої домаганя без проливу крови.

Також і в мирових переговорах з воюючими державами У. Ц. Рада хоче говорити, опираючи ся на свою військову силу, а українська репрезентація повинна мати при тих переговорах найбільший голос, бо велику ролю у тій війнї грає справа українських земель.

До українського народу галицької землї!

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Під таким заголовком — як доносять тутешні ґазети — львівське „Дїло" (з 29. вересня 1977 р.) помістило відозву львівського Українського Народного Комітету.

Відозва на початку вичисляє всї катастрофи і терпіня, спроваджені війною на український нарід. Ствердивши відтак, що українські полїтично-національні надії в Галичині не сповнили ся, відозва говорить:

„Однак удало ся Тобі, Народе Український, дожити у сїй війнї щасливої хвилї: початків української державної орґанїзації на російській Україні. Самодільно, житєво, без нїякої помочи чужих держав і чужих чинників, встає у Києві на руїнах російського царизму український державний орґанїзм. Се сонце свободи, яке зійшло над Дніпром, нехай загріє і Тебе, Український Народе Галицької Землї, до нової боротьби о свої права. Ти дав австрійській державі всьо, що вона могла взяти від Тебе, без порівнаня більше ніж котрийнебудь инший нарід монархії... Ти маєш право жадати від неї, щоби і вона сповнила супроти Тебе свої обовязки... Австрійська держава не сповнила доси Твоїх національно-полїтичних, культурних і горожанських жадань. Державний заряд в українській части Галичини спочиває надальше в чужих руках, Твоя школа надальше находить ся в ярмі, воєнні централї і горожанські уряди, обсаджені чужими, не подають Тобі помічної руки. На Твоїй прадідній земли в сїй державі і доси панує Твій історичний ворог із заходу.

„Твої незмірні жертви, котрі Ти поніс для ратованя австрійської держави, не повинні впасти марно... В теперішній хвили... мусиш і Ти, Український Народе Галицької Землї, піднести свій громовий голос з домаганєм перебудови Австро-Угорщини на національно-територіяльній засадї і утвореня зі всїх українських земель габсбурської монархії — відрубної автономної провінції"...

Дальше відозва, виставивши сю програму, вже лише вказує на конечність її зреалїзованя і на способи її здійсненя, серед котрих не наименьшу ролю відграє збиранє жертв на „Національний Фонд" Українського Народного Комітету.

Знова „Дїло" з 30. вересня 1917 р. коментує відозву і підчеркує те, що в ній не є назване по імени:

„Ми мусимо усунути з нашої землї останки польської державности — пише „Дїло" — **і осягнути можність будованя в рамах Австрії своєї власної державности. Се є конечне условє, коли Австрія хоче в заграничній і внутрішній полїтицї виступати яко держава свобідних і задоволених Українців".**

Контролюймо самі наші власні справи.

(Надіслана стаття).

Чи не наспів вже час для української еміґрації поза її доморослим виднокругом, поза її дібнійшими і більшими, важнійшими і підряднійшими орґанїзаціями, товариствами, кооперативами і кружками, для праці для цїлий висших, для ширшого загалу, для добра маси вціляючої 40 мілїонів душ? Час той вже наспів! З бігом обставин по кількасотлїтній неволї перед нами відчинились ворота сьвятині, ми стали на порозї нової ери і в тусаму мить на нас звернулись очи наших рідних за морем і дав ся чути їх клич, благаючий о поміч, яку ми одинокі годні і повинні дати.

Останні сьвітові події зі своїми перражаючими обявами зимнокровости, жорстокости і кровожадности переходили нераз наші понятя, приголомшували наші уми і найздоровійших збивали з правої дороги пониманя справ. Метушні, якій еще сонце не присьвічувало на сїй земли, і до нині нема кінця. Але колиб вона і здвоїла ся, колиб зьвірскість її завстидала найхижійшу в сьвітї бестію, то всеж таки ум людський здібний поняти, що по тих трупах, пожежах і руїнах прийде хвиля опамятаня. Прийде хвиля, коли найкрайнїйші ворожі наміри скристалїзують ся в форму, яка кине людскости знов на ограничений час нагоду мирного співжитя. Стара форма житя належить до історії, нїхто вже її не відбудує, а сама не воскресне. Минули ся часи рабства синів хоробрих батьків України.

Отже полїтичний устрій України, як і всего сьвіта, змінить свій характер. Позаяк загальна тенденція прямує до демократизму, тому і полїтична форма української держави не останеть ся позаду. Але коли би полїтичний лад на Україні дїпняв свого ідеалу, то се не означає ще повного добробуту і незавосимости. Правдивою і одинокою основою добробуту і независимости якоїсь держави є форма ладу економічного. З другої знова сторони лад економічний і його форма є дїйсним жерелом і причиною всяких непорозумінь, замішань, а навіть проливу крови. І нинїшна війна є випливом економічної кризи. Форма полїтична була завсїди лише на услугах ладу економічного. Через те полїтика і її форма може бути лише спомагаючим чинником економічного стану, а тимсамим йому сприяти або стояти на перепонї. І як з одної сторони форма полїтична блискавицею зміняє свою закраску, так форма економічна улягає змінам поволи, позаяк вона є залежною від зовсїм відмінних чинників. Доси Україна посередно чи безпосередно була лиш одним з маленьких допливів, засиляючи могутну ріку торговлї, промислу і аґрикультури, безпосередно російської, а посередно нїмецької, англїйської й американської. Крім тих, на більшу скалю оперуючих чинників, розвинула ся на Україні форма економічної породи, кермована як не зовсїм, то переважно шовінїзмом національним або шовінїзмом релїґійно-національним. І що нам по свобідній Україні, коли всяка фабрика, копальня і всякі средства комунїкаційні будуть під орудою чужинців, часом ворожих нашим інтересам? І всяка держава, з найідеальнійшим устроєм полїтичним, так довго буде потопати в чужих кїгтях, доки не визволить ся з неволї економічної. Тому першою і найважнійшою працею на Україні є праця на поли економічнім. Що то була би за відплата, нагорода і користь з пролитої крови, коли би основні чинники житя спочивали в чужих руках? Браки наші під кождим оглядом великі, але нїхто їх не виповнить крім нас. Всякі обіцянки і договори є лише золотими грушками на вербі.

І нинї, коли ще не застигла кров, вилита за одну неправду, друга вже сїє своє насїнє. По Україні вже нинї вештають ся чорні духи і по костях наших братів шукають овочів своєї нахабности, здирства і користолюбности. Не оглядають ся вони на нїяку полїтику та її форму, не застрашує їх нїякий переворот; вони не знають анї жалю анї встиду. Вони йдуть дальше дорогою, якою йшли дотепер і співають прастару пісню побіди. За що-ж ми бороли ся, за що клали свої голови? Щоб промостити їм дорогу? Нї, ми в дїйсности з ними бороли ся, з їх інтересами.

О скільки ми, еміґранти Українцї, маємо і мусимо в тім напрямі допомочи нашій Вітчинї? Ми знаємо, що наше тимчасове правительство, „Українська Центральна Рада" в Києві, є тою одинокою видимою інституцією, яка повинна і мусить бути міродатною у всїх справах і інтересах нашої української держави. Лише за її почином, за її позволенєм всяка праця, відносяча ся до загалу, повинна і мусить мати своє жерело. Віддаймо отже У. Ц. Радї в першій мірі наше повне довірє, а опісля стараймо ся через її уста і за її посередництвом помочи нашим загальним інтересам. Знаємо ми добре, що ся перша українська інституція обтяжена натовпом працї, мов ярмом, але не можемо і не сьміємо забути про те, що є основою її дальшої еґзистенції. Як з одної сторони ми удїляємо У. Ц. Радї повне довірє в її намірах і працях, так з другої сторони У. Ц. Рада повинна нам дати повне довірє в заступлюваню наших загальних інтересів в Америцї.

Як оказуєть ся з найновійшого економічного зіставленя, Америка буде тим матеріяльним жерелом, яке має прикликати до житя і поставити на ноги всї збанкротовані европейські держави. До них рішучо належить Україна. І робить ся се вже нинї, але без нашого відома. І чи мають далї чужинцї, подекуди ворожі нашим інтересам, бути керманичами нашої долї? Чи не доросли ми, щоби власні інтереси заступати власними силами? Що здібні ми до того і гідні, се можуть доказати ріжні інституції і підприємства, яким ми дали початок і житє. Ми занадто добре знаємо американське житє і психольоґію американських обставин, щоби установити правдиве посередництво в спільній нашій справі. У. Ц. Рада знов найлучше знає, чого нам треба і в якій мірі, від кого та коли тими средствами покористуватись. Контролюймо самі наші справи, то і жалю буде меньше.

М. Д.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В манїфестї сказано дальше, що виріб воєнних матеріялів належить перемінити сейчас на виріб матеріялів мирових, яких край потребує.

Нїмцї переносять свої війска з російського фронту на захід.

ПЕТРОҐРАД, 25. грудня. — Головний комендант російських війск, Криленко, здав в недїлю на засїданю в головній кватирі большевицького правительства звіт, повідомляючи, що **Нїмцї переносять у великім числї свої війска з північного російського фронту на західний** (до Франції) і **на фронт полудново-західний** (український і румунський).

Лев Троцький звернув на се увагу членів мирової делєґації в Брестю Литовськім.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Головні мирові условя, поставлені російськими делеґатами.

ПЕТРОҐРАД, 25. грудня. — Орган большевиків, „Ізвестія", оголосив перший урядовий звіт з першого засїданя мирових делеґатів в Брестю Литовськім. При нарадах були присутні нїмецький міністер загр. справ, др. Кільман, і австрійський міністер загр. справ, гр. Чернїн.

Наради отворив промовою кн. Леопольд Баварський. На конференції ухвалено оголошувати протоколи зі засїдань.

Мирову дебату розпочав голова російської делеґації, який в довгій промові висказав причини, задля котрих Росія бажає загального демократичного мира.

З важнійших причин є отсї:

„Рішенє народних комісарів в справі мира зістало однодушно потверджене радою роб. і салд. депутатів і всеросійським конґресом селянських депутатів.

„Правительство бажає мира без заборів чужих територій, без насильного ослабленя чужих народностий і без відшкодованя".

Російські делеґати подали точно значінє слова анексії яко забору чужої території проти волї населеня.

Продовжене теперішної війни в тій цїли, щоби сильні і богаті держави підчиняли собі слабші народи, є після погляду російського правительства злочином проти людства.

Російські делеґати предложили яко підставу до мирових переговорів отсих шість точок:

1. Не вільно насильно привласнювати собі якихнебудь територій, здобутих підчас війни.

2. Цїлковита полїтична независимість для всїх народностий, які були позбавлені її перед війною.

3. Народностям, які дотепер не тїшили ся полїтичною независимостию, належить дати право рішити при помочи „референдум" (через загальне голосованє), чи вони хочуть стояти в звязи з иншими державами, чи бути зовсїм самостійними.

4. Референдум має бути так переведене, щоби забезпечити цїлковиту свободу голосованя. На случай, коли територіі є замешкалі більше народами, меньшостям належить забезпечити права окремими зарядженями.

5. Жадна з воюючих держав не має платити відшкодованя. Воєнні ревкізиції мають бути звернені. Потерпівші у війнї мають одержати відшкодованє з фондів, зложених всїми воюючими державами відповідно до їх доходів. Справа кольоніяльних посілостий має бути полагоджена на підставі попередно наведених условій.

6. Не вільно робити напору на слабші держави, як економічний бойкот або через поневоленє торговельної зависимости при помочи бльокади.

Одна женщина бере участь в мирових переговорах в Брестю Литовськім.

ЛОНДОН, 24. грудня. — Амстердамський кореспондент часописи „Дейли Експрес" доносить, що **одним з російських мирових делеґатів на конференції в Брестю Литовськім є женщина, Бізенко.**

Спільна відповідь центральних держав на російські мирові предложеня.

ЛОНДОН, 25. грудня. — Доносять з Амстердаму, що там наспіла вістка з Берестя Литовського, в якій сказано, **що центральні держави згодили ся дати спільну відповідь на мирові предложеня російських делеґатів та що відповідь мала бути доручена в понедїлок.**

Поляки домагали ся співучасти в мирових переговорах.

ЛОНДОН, 24. грудня. — З Амстердаму доносять, що до Берлїна прибула польська делеґація під проводом новоіменованого президента польського кабінету, проф. Яна Кухаржевского, зі жаданем, щоби польському правительству позволено брати участь в мирових переговорах з Росією.

Канцлер Гертлїнг приймив делеґацію на авдієнції.

„Фосїше Цайтунг" помістила артикул, протестуючи проти жаданя Поляків, називаючи його „вїзливим", і домагаєть ся, щоби мирові переговори вели ся між „відповідальними" правительствами.

ЩО ДІЯЛО СЯ НА АВСТРІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Київська „Робітнича Газета").

II.

Загальна Українська Рада була зложена в сей спосіб, що галицькі національ-демократи вислали до неї своїх 14 заступників (з того 8 праве крило, 6 ліве, т. зв. „опозиція"), галицькі радикали 6, соц.-дем. 4, буковинські національні демократи (партія Василька) 5, бук. народна партія (д-ра Стоцького) 1, соц.-дем. 1, Союз визволення України 3. Президія З. У. Ради була колеґіяльно зложена з двох заступників галицьких національних демократів (один правий, один лівий) і по одному заступникови с.-д., радикалів, Буковинців та Союза визволеня України.

З. У. Р. розпочала свою діяльність в тій хвилині, як центральні держави випери Росію з Галичини, Буковини, Польщі і стали посувати ся далі на схід на українські землі: Холмщину, Волинь, полудневу Ґродненщину і Вільнщину.

Перед З. У. Радою станули дуже важкі задачі і ґарна робота: заступити ся за справи галицьких Українців, буковинських і окупованих земель. Треба було відновляти національне житє австрійської України, зруйноване царськими прислужниками, треба було рівночасно брати ся до будови нового українського життя на окупованих українських землях.

В своїх заходах З. У. Рада надибала постійно дві дуже важні перепони: 1) непорозуміне, нехіть і неприступність зі сторони австрійського правительства; 2) ворожість зі сторони Поляків.

Поляки вели невпинно ворожу роботу проти Українців на всіх місцях. Вони-ж мають богато своїх людий всюди: в міністерствах, урядах, армії і т. д. З другого боку цілий польський політичний табор. Зєднали ся всі від консерватистів та клерикалів до соціялістів — у боротьбі проти Українців. Під розказ політичного табору пійшла ціла польська преса і ціла польська суспільність до боротьби проти українства.

Де не могли самі безпосередно шкодити, припиняти, не допускати, там нацьковували проти українства уряди і армію австро-угорську.

Отсю свою роботу завели на цілій лінії, починаючи від міністерств у Відни, кінчаючи етапними командами армії на занятій українській землі.

Наслідок був такий, що З. У. Рада мусіла ненастанно і на кождім кроці боротися з нечуваними перешкодами.

У сій своїй боротьбі З. У. Рада осягала деякі дрібні успіхи, але кожда дрібничка коштувала її незвичайно богато праці, писаня, переконуваня, торгів.

Важнійше мабуть від додатних успіхів роботи З. У. Ради є все те, до чого вона не допустила, в чім перепинила заходи Поляків.

З відвойованем Галичини і завойованем українських областий Росії Поляки постановили піддати сі всі українські землї основній польонізації. До сього мали їм послужити всі засоби, які тільки дістали в свої руки, отже державна адміністрація, школи, суди і відбудова краю (гроші на відбудову і уряди для відбудови), всякі нові уряди для виживленя, жнив, засівів і т. д. Вкінци польський леґіон і його побут на українських землях.

Коли не всьо, що Поляки хотіли, удало ся їм осягнути, то в тім заслуга З. У. Ради, що все стояла купно на сторожі і дуже богато польських замахів на українство заздалегідь відперла.

Розумієть ся, що для розвитку і розцьвіту українства сього замало.

В додатнім напрямку З. У. Рада домагала ся: поділу Галичини на основі національних границь, поділу Буковини на тійсамій основі і утвореня з українських частий сих обох країв української провінції. В переходовій стадії домагала ся З. У. Рада усуненя галицького намісника Поляка Коритовского і заступленя його безсторонним, справедливим намісником; усуненя всіх тих урядників Поляків, що провинили ся супроти українства; іменованя Українців політичними урядниками у східній Галичині (старостами то що); основаня українських шкіл (ґімназій); заведеня української мови в урядах; отвореня українського університету; утвореня окремого українського уряду для відбудови східної Галичини; утвореня окремого українського банку, важного для потреб населеня східної Галичини і Буковини, зруйнованого війною і т. д. і т. д. Словом, З. У. Рада стреміла до того, щоби постепенно переводити українізацію всього публичного життя у східній Галичині.

З усіх сих домагань сповнено тільки одно: усунено намісника Коритовского й іменовано на його місце ґенерала Колярда, Німця. Здавало ся, що сей новий намісник буде справедливо трактувати домаганя Українців, але він скоро умер, а по нім прийшов ґенерал Діллер, що в усім ішов на руку Полякам та польським власникам великої посілости (поміщикам) не гірше від якогось намісника Поляка.

На весні 1917 усунено Діллера, іменовано ґенерала Гуйна, та сей не визнаєть ся, як сам каже, нїщо на політиці і має завданє тільки під господарським оглядом адмініструвати Галичину. Він не йде на руку Полякам, але не заспокоює також оправданих домагань Українців.

Вже 5. падолиста 1916 проголошено відокремлене Галичини. Галичина мала заняти особливе місце в Австрії, але яке, того ніхто не знав і не знає.

Німецькі націоналісти домагали ся відокремленя Галичини, бо надіяли ся по 1), що галицькі посли не будуть належати до віденського парляменту, а через се Німці мати-муть більшість в парляменті і переведуть закони змагаючі до ґерманізації Галичини, до укріпленя німецького верховодства над Славянами, особливо бажали приборкати і покорити Чехів; по 2) сподівали ся, що через відокремлене Галичини Австрія не буде потребувати нічого давати на відбудову Галичини, зруйнованої війною.

Цілком иншого відокремленя бажають Поляки. Вони хотять остати в центральнім парляменті, щоби мати вплив на загальну політику Австрії, але хотять, щоби Галичина перейшла цілком під управу Поляків, щоби ні парлямент, ні центральні уряди (міністерства) не мали права мішати ся до галицьких справ; разом з тим хотять, щоби Галичина мала своє власне господарство грошеве, щоби сама укладала зелізничі тарифи, побирала податки, мала своє найвисше судівництво і т. д. Разом з тим жадають, щоби ціла держава заплатила до рук Поляків великі гроші на відбудову краю.

На таке відокремлене Німці не мають охоти годити ся. Чехи годять ся на відокремлене Галичини тільки під тою умовою, що таксамо будуть відокремлені краї чеської корони (Чехи, Шлеск, Моравія).

Розумієть ся, що Українці відкидають і одно і друге відокремлене, а жадають поділу Галичини і створеня окремої української провінції.

Був час — в літі 1915 року, що Штірк виразно обіцяв президії З. У. Ради поділ Галичини і сповнене домагань Українців, але обіцяв се перевести по війні.

З. У. Рада, особливо її ліве крило (соц.-дем., радикали і Союз визволеня України), домагала ся постійно, щоби вже тепер правительство робило кроки до поділу, щоби сей поділ переводжено постепенно вже підчас війни. Але правительство відмовляло ся і відкладало всьо на по війні.

Замісць поділу Галичини прийшла заповідь відокремленя!

Авторами сеї заповіди треба уважати бувшого міністра заграничних справ Буріяна, бувшого міністра президента Угорщини гр. Тісу і Поляків.

Через смерть цісаря Франца Йосифа і смерть Штірка справа відокремленя Галичини опізнила ся. Міністер Кербер нарочно вложив у цісарське письмо слівце „парляментарною дорогою", щоби справи зараз не полагоджувати.

Тимчасом зайшла така важна подія, як революція в Росії. Вона мала великий вплив і на внутрішну політику Австрії.

Скликано парлямент. На порядок політичного житя прийшли инші пекучі справи. Новий цісар заповів демократизацію Австрії. Почала ся відбудова конституційного житя. Справа відокремленя Галичини відійшла на задні пляни. Чи верне ще і в якім виді — годі пророкувати. Нині не має вона найменьшої актуальности.

ПРО ЗЕМСТВО.

(З житомірського тижневика „Громадянин").

Українська партія соціялістів-революціонерів видала дуже цікавий листок — метелик про земство.

Передруковуємо його для наших читачів у цілости:

Чи знали ви, що таке земство? Коли ви пан, то знали; коли ви селянин, то напевно можна сказати, що ви не знали, що таке є земство. Ви знали, що то — панське якесь діло; що земство бере з вас податки; що воно, коли й робило для вас щось корисне, то ніколи вас про се не питало. По просту сказати: земство було для вас чуже.

Але тепер, коли настали нові часи, вам треба добре знати, що таке земство старе, щоби знати, яке мусить бути нове земство.

Що робило земство?

Земство допомагало людям в усьому, чого не міг зробити окремий чоловік. Воно давало людям школи, больниці (шпиталї), ветеринарів, агрономів, заводило добру худобу, старало ся поліпшити господарство селян і допомогти ремісникам... Так, земство все се робило, ви й самі се добре знаєте. Але як се воно робило? Чи дало вам земство добру школу? Чи дало воно стільки шкіл, щоб половина ваших дітий не сиділа без науки за браком місця в школї? Ні, не дало. Чи дало вам земство стільки лікарів, щоб вам не треба було їхати до лікаря за десятки верств? Що зробило земство, щоби привчити вас удаватись до лікаря, а не до баби-шептухи? Нічого. І до чого не звернетесь, скрізь те-ж саме: земство робило, але чогось дуже мало. Чого-ж се так? А ось чого:

Хто заправляв у земстві? Царський уряд зробив так, що земськими ділами заправляли пани. Правда, були там і вибрані вами від волосного сходу ваші-ж таки люди, але то були здебільшого панські підлизи, а чесних ваших виборних було так мало, що не сила їх була повернути земську роботу на добро народови. А вже як пани візьмуть ся піклуватись коло селянина, то ви самі знаєте, що з того виходить. Яке їм діло до того, що мужиків син чи дочка будуть невчені? Аби їх діти були вчені та розумні. Яке діло панови до того, що в мужика жінка й діти вмирають від пустякової хороби? Панам треба лікарів стільки, щоб для них самих вистарчало, а мужик і без лікаря обійдеть ся; мужикови можна й фершалом очи запхнути.

Про людське око в панів була одна відговірка: земство таке бідне, що воно не може вистроїти більше шкіл, дати більше лікарів. Але то тільки відговірка, бо коли би пани хотіли по правді добра селянинови, то давно-б вони примусили уряд, щоб він дав земству більше гроший. Не в них свербіло, то не вони й чухались, а чухав ся селянин: у нього й те не так і те негаразд, а ні до кого вдатись за доброю порадою.

Таке було старе земство, бодай не вернулось; а вже скоро буде нове земство, наше селянське земство. Готуйтесь до нього, щоб не випустити його зі своїх рук, щоб воно вам служило, щоб воно вам допомогало.

Яке то буде земство?

Вибирати в нове земство будуть усі люди, як рівні. Ранійше невелика купка дворян-поміщиків верховодила всім, вибираючи від своєї невеликої купки більше, ніж сотні тисяч людий від себе. Тепер буде так, що голос пана й селянина буде одної сили. Отже селяни тепер можуть вибрати того, кого вони самі схочуть: буде совісний і тямущий пан — його виберуть; не схочуть вибирати пана, то вже ніяк він не пролїзе в земство.

Що так будуть вибирати ся земські гласні, про се сповістив новий уряд. Але як буде жити нове земство, се ще невідомо. Чи дадуть йому стілько гроший, щоб вони виборні могли добре допомогати вам? Чи не буде знов якийсь ґубернатор втручатись у земські діла? Все се буде порішено установчою радою, або найближшою думою. Перед вами знов виникає розмова про установчу раду: пішлете туди чесного чоловіка, що буде обстоювати ваші інтереси, установча рада виробить для вас добрі закони про земство; пішлете кат-зна кого, він перекрутить ваше земство так, що добра з нього не буде.

Отже вам треба добре згуртуватись, добре зговоритись одному з одним, селови з селом, повітови з повітом, щоб усі вибирали таких людий, які чесно обстоювали би права людий в установчій раді.

Ви мусите післати такого чоловіка, який би обстоював як найширше право вашого селянського земства; щоб він обстоював рідну мову в школах, бо діти наші тільки перекручувались московською мовою, мало її навчали ся, скоро забували її, а своєї не знали; були дурнійшими, ніж могли би бути, колиб учились рідною мовою. Ваші виборні повинні стояти за автономією України, щоб ніхто не заваджав нам робити своє діло в своїй хаті; вони повинні стояти за справедливу федеративну републику, а не вертати знов царя, бо від царів ми ніколи добра не знали.

ЧИТАЧІ „СВОБОДИ" гордять ся своєю ґазетою. Вона пише так по щирости, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його ґазета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараєть ся поширити „Свободу" між знакомими.

Різдвяний дар для українських сиріт в Америці.

Я низше підписаний жертвую з нагоди Різдвяних сьвят квоту........ дол.......... центів для тих наших дітий, які виховують ся в українськім Сиротинци в Філядельфії. Прошу сю мою жертву зачислити до загального спису жертв, а відтак оголосити в „Свободі".

..................., дня .... 191.. року

....

(Напишіть у відповіднім місци жертвовану собою квоту, відтак подайте назву своєї місцевости і дату, а вкінци на означенім лінійкою місци напишіть виразно своє повне імя і назвиско. Зробивши все те, витніть сю карточку і враз з моні ордером на жертвувану Вами суму вишліть у листі на адресу: Ukrainian National Association, Box 76, Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Різдвяні желаня папи римського до для американського народу.

Папа римський Бенедикт XV. заслав американському народови слідуючі різдвяні желаня за посередництвом свого секретаря:

„Сьвятий отець засилає народови Америки свої сердечні желаня, і молить ся, щоби він в сих часах спорів і терпіня переняв до свого серця правдиву науку христіянства, науку неустанної божественної любови до людства, науку могучої відваги і самопосьвяти.

„Він головно звертаєть ся до малих дітий, до яких сей день із днів належить, аби вони цілим своїм серцем молили ся до Сина Вефлеєму, щоби Він хоронив їх улюблених і привернув сьвітови назад той мир, який Він прийшов був проповідувати на землі".

„Скорість" нюйорських зелізниць.

Зелізниця в Ню Йорку називаєть ся: „Інтерборо Репід (поспішна) Транзіт", а нюйорська часопись „Івнінг Мейл" пише на тему поспішности зелізниць:

З Ню Йорку до Філядельфії — каже „Івнінг Мейл" — є 90 миль. На їзду забере дві години часу.

З Вол улиці (в Ню Йорку) до 191 улиці (в Ню Йорку) є 12 миль. На їзду забере одну годину, а навіть одну годину і 15 мінут часу.

Компанія „Інтерборо Репід Транзіт" — кінчить „Івнінг Мейл" — повинна поліпшити свої екстпресові поізди, або „репід" (поспішний) викинути з корпораційного імени.

Недужі мущини і женщини
ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРЯ СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Ї МОЖНА НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR Dr. ALDEN 717 LIBERTY AVE., PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.

В неділі від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасьте ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіня і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне уладжене. Все тут як найліпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне застосоване найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в крижах, втрату памяти, биттє серця, слабість нирок, задумчивість, пригноблене, болї голови, дрощі, привиди, ослаблене членів тїла; боляки, скірні викиди, катар, пече Вас горло, болї жолудка і в крижах, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, прищі? Сі як і другі недуги є першою проявою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини упевнять Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я поможу Вам в скорім часї. Я лїчу сам причину недуги а її симптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсїм безплатна. — Приходїть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лїкарської. Зволїкане є небезпечне. 77-89—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa

ПОЗІР УРЯДНИКИ ВСІХ ТОВАРИСТВ І БРАЦТВ!

МИ Є ГОЛОВНИМИ ФАБРИКАНТАМИ УКРАЇНСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ ПРАПОРІВ, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ЕМАЛЬОВАНИХ ВІДЗНАЧОК, ШАПОК, ПЕЧАТОК СТАЛЕВИХ і т. д.

Виробляємо отсї річи з ЛІПШОГО МАТЕРІЯЛУ ЛІПШЕ І ПО ДЕШЕВШИХ ЦІНАХ як декотра фірма в Злучених Державах.

Не замовляйте нічого для Вашого Товариства доки не оглянулисьте наших взірцїв і доки не довідаєтесь наших цїн. 7ч—

Пишіть ще нинї чого Вашому Товариству треба а ми сейчас пришлемо Вам наш катальог і стінний календар з року 1917 безплатно.

На всїх залитах і листах прибийте печатку товариства та засилайте на адресу:

Eagle Regalia Co., 115 Nassau Street. NEW YORK, N. Y.

Мабуть викрито сьвітовий замах анархістів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Минувшого тижня до одної пристани на західнім побережу Злучених Держав прибув російський кораб. „Шилька", який привіз із собою велику скількість крісів, револьверів і амуниції. Правительственні агенти підозрівають, що ся амуниція є призначена для американських Промислових Робітників Сьвіта. Впевняють також, що викрито ріжні факти, які сьвідчать, що американські Промислові Робітники Сьвіта, російські большевики та ірляндські революціонери в ріжних державах, які є у війні з Німеччиною, приготовляли основи для сьвітового замаху на істнуючі суспільні відносини і хотїли повалити теперішні правительства.

Але капітан російського корабля, Борис Бедель, заперечив всякі твердженя американських федеральних агентів. Він каже, що він не мав і не має ніяких зносин з американськими Промисловими Робітниками Сьвіта і ніяка амуниція не була для них призначена.

Американські Москалї єднають ся в політичну організацію.

В Ню Йорку відбула ся нарада місцевих Москалів, в якій взяли участь Ілія Толстой, син покійного графа Льва Толстоя, Р. Семеновський, проф. Ломоносов, др. Піпіджи, др. Інгерман, проф. Поляков і инші. Організація носить назву: „Союз до обєднаня російських горожан для оборони російської революції і демократії". Головою союза вибрано Р. Семеновського, а секретарем А. Яковлевича, знаного український кольонії тим, що в „Русскомъ Словѣ" пише кваліфікованим чорносотенні украйноженрі статі.

Посли питають, хто дав Першінґови право позволити жовнірам пити пиво і вино.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Тому, що ґенерал Першінґ, комендант американських військ у Франції, позволив жовнірам пити пиво і вино, богато конґресменів хоче питати ся відвічальних властий, хто дав на се ґенералови Першінґови право. Сю справу поручить ся незадовго в конґресі, як лише він збереть ся по сьвятах. Державний посол Рандал з Каліфорнії приготовив вже резолюцію. Вона запитає президента Вілсона о інформації щодо власти ґенерала Першінґа, який позволив жовнірам пити вино і пиво, підчас коли конґрес заборонив продавати жовнірам якінебудь горячі напитки.

Цензура на заграничну почту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Цензуроване заграничної почти, авторизоване актом про торговлю з ворогом, є тепер в повній силі під контролею комісії, в якій є заступлені міністерства: почти, війни і фльоти та комітет публичної інформації. Цензуроване є у тісній звязи з цензурами англійською і французькою.

10.000 робітників у Сан Франціско готовить ся до страйку.

Десять тисяч робітників у чотирох зелїзних фабриках у Сан Франціско, Каліфорнія, готовлять ся вийти на страйк, як компанія не згодить ся на їх домаганя. Робітники жадають 10% підвишки. Президент ради сих чотирох компаній заявив, що домаганя робітників не узглядпить ся. Отже робітники, правдоподібно, вже вийшли на страйк в понеділок, 24. грудня 1917.

Женщини в міській адміністрації в Ню Йорку.

У ново-вибраного майора Ню Йорку явила ся делєґація женщин, жадаючи, щоби він від себе признав вибірче право женщинам, покликуючи їх до своєї адміністрації. Джан Ф. Гайлен, який з днем 1. січня 1918 року перейме уряд майора (посадника) Ню Йорку, обіцяв делєґації женщин, що їх просьбу він возьме під увагу і висловив надію, що кілька женщин буде іменованих до його адміністрації.

ДАРОМ КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЕНДАРИЦ отримає кождий, хто замовить в книгарні „Свободи" книжок за 50 цнт.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Нагінка на соціялістів у Німеччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Доносять з Франції, що наслідком завішеня оружа між німецьким правительством і російськими большевиками вибухли серіозні непорозуміня між німецьким правительством і німецкою соціялістичною більшостию. Німецькі воєнні власти строго заборонють соціялістичні збори і роблять всьо можливе, що лежить в їх силі, щоби обезвладнити соціялістичний рух.

За що Болгарія пійшла до війни.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Др. Радославов, премієр Болгарії, заявив членам собраня (парляменту), що, Болгарія є готова заключити мир, бо її національна ідея, за яку вона пійшла до війни, сповнила ся. Болгарську націю злучено в одну державу, включаючи до неї землї: Македонію, Моравську долину і Добруджу.

Воєнні кошти Швайцарії.

В січни 1918 року Швайцарія видасть нову позичку в сумі 150.000.000 франків на 5%. Кошти мобілізації швайцарських військ виносять 1,000,000.000 франків.

Виміна полонених між Францією і Німеччиною.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Урядово доносять з Парижа, що між правительствами Франції і Німеччини прийшло до згоди в справі виміни полонених. Резервові офіцири і жовніри, які числять 48 лїт житя і більше, а які є більше ніж 18 місяців у полоні, будуть виміняні. Офіцири будуть інтерновані в Швайцарії. До угоди, щоби мущин, які числять 40 лїт житя і які мають по троє дітий, інтернувати, це прийшло, бо на се не хотїло згодити ся швайцарське правительство.

Забрано всї дорогоцінности з єрусалимських церков.

Перед відступом з Єрусалиму Турки забрали всї дорогоцінности з католицьких церков і відіслали їх до Берліна для Німців.

Департамент скарбу у Вашінґтоні.

W.S.S. WAR SAVINGS STAMPS ISSUED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

ЩАДІТЬ І ВИПОЗИЧАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ ВУЙКОВИ СЕМОВИ

Він потребує їх сейчас!

Ви будете потребувати їх по війні!

КУПУЙТЕ Воєнні щадничі марки забезпечені правительством Злучених Держав.

Вони приносять 4% провізії, а відсотки обчисляєть ся що чверть року.

Можете розпочати ДВАЙЦЯТЬ ПЯТЬМА ЦЕНТАМИ, купуючи щадничу марку Злучених Держав.

Ваш почтмайстер, ваш банкир, ваш газетяр і многі купецькі аґенції пояснять вам сю справу як найдокладнійше. ЗАЙДІТЬ ДО НИХ І ПОСПИТАЙТЕ!

Се ваш обовязок! Се виратує многим житє! Се виграє теперішну війну!

Володислав Чайковский польський дідич в Галичині, помер.

В Перемишли, в Галичині, помер украйноженрий Поляк Володислав Чайковский, властитель земельних посїлостий, член австрійської палати панів і бувший польський посол до галицького сойму та австрійського парляменту.

Уживанє сметани в Анґлії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В останніх днях в Анґлії заборонено уживати сметану. Уживати можна лише до продукованя масла, а також для інвалідів, дітий і осіб, які вкажуть ся лікарським дозволом.

Анґлія приготовляєть ся до житя по війні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 26, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлійське правительство покликало до житя спеціяльний комітет, задачею якого є пороблти фінансові приготованя на час по війні. Крім того комітет має постарати ся, щоби зараз по війні всї фабрики, які тепер, на час війни, виробляють воєнні матеріяли, пристосувати назад до фабрикованя давнійших виробів, а також постарати ся о сирі матеріяли.

Наслідки катастрофи в Галіфаксї.

Обчислено, що наслідком катастрофи в Галіфаксї, яка лучила ся 6. грудня 1917 року, є 1.500 убитих, 4.000 тяжко ранених, 20.000 осіб остало без домів, а шкоди в знищеню і ушкодженю посїлостий виносять 50,000.000 долярів. Експльозія знищила і перевернула горі корінем землю на просторі 2½ квадратової милї в північній сторонї Галіфаксу. Вартість цїлком знищених домів виносить 7,000.000 долярів, а вартість домів, які ще можна направити, виносить 8,000.000 долярів.

СМИРЕННА ПРОСЬБА.

Слава Ісусу Христу!
Возлюблені во Христі Братя і Сестри!

З далеких Вестів витягаємо до Вас руки з просьбою о поміч. Не відкидайте нашої просьби але памятаючи на слова Нашого Спасителя, котрий сказав: „Будьте милосердні як і Отець Ваш милосердний єсть", змилосердіть ся над нашим народом в Колорейдо стейті і доповможіть йому.

Наш народ в Колорейдо не має ні одної церкви, бо всї загарбала російська місія, а о церков св. Арх. Михаїла в Пуебло ведеть ся процес межи греко-католиками а російською місією.

Коли зважити, що в Денвер є кільканайцять родин, в Пуебло двайцять, на Роз і на Рама по кільканайцять, а до того ті місцевости далеко від себе віддалені, то всякому стане ясно, що тяжко приходить нам будувати доми Божі.

Увірені, що наш голос не буде голосом вопіючого в пустини, наперед складаємо подяку за ласкаві жертви. Жертви просимо засилати на руки нашого сьвященика:

REV. M. DANILOVICH,
3350 Lafayette St., Denver, Colo.

За комітет в Денвер, Коло.:
о. М. Даниловнч, Андрій Адамчик, Іван Стасенко, Михайло Волошин, Стефан Мачуґа.

За комітет в Рама, Коло.:
Кароль Мурин, Гриць Лщак, Гриць Тімора, Юрій Кімак.

За комітет в Пуебло, Коло.:
Стефан Петровай, Михайло Петровай, Митро Прокопчак, Адам Корба.

За комітет в Роз, Коло.:
Стефан Балько, Юрій Павлик, Никола Павловський.

Вже вийшла з друку дуже гарна найновійша книжка: **Пісні з поля війни,** містить 62 сторін друку, кожда сторона прикрашена друкарськими вінетами, друкована дрібним друком. Хто купить буде мав що читати і співати.

Спішіть, бо наклад невеликий. Замовленя шліть до: Книгарня Товариства „Просьвіти" на адресу: 153-54

UKRAINIAN BOOK STORE,
48 East 7th St., New York, N. Y.

Читайте українські книжки і газети бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".

THE NEW RIVER COMPANY

Оперує 15 копальнями в околицях Ню Рівер, більшість з них находить ся при двох дорогах зелїзничих, які дають добру доставу возів а тимсамим і роботу на кождий день. Добрі школи, церкви і т. п. Тут є на продаж мешкальні доми для робітників на легкі місячні сплати. **Задля тревалої роботи, добрі майнери заробляють від $100.00 до $125.00 на кождих два тижні.** Може дістати тут роботу кількох майнерів. Голоситись можуть лише добрі робітники. Коли ви сим заінтересовані пишіть або голосіть ся у Вашій мові до

MR. O. P. ANDERSON, McDONALD, W. VA.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

К. П., Нантікок, Па. — З надісланих віршів, на жаль, ніодин не надавав ся до друку.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Тов. Укр. Ам. Горожан повідомляє всїх своїх членів, що **річний мітинґ** відбудеть ся в неділю, 30. грудня б. р., о годині 2-гій пополудни, в гали товариства при 822 Н. Франклін стр. На тім мітинґу буде справоздане старого уряду і контролї за рік 1917, як також вибір уряду на рік 1918-тий і богато инших справ дуже важних. На сей мітинґ повинен кождий член безусловно явити ся.

Т. Грицей, предс.;
М. Рибак, секр.;
52-3 **Ів. Боросевич,** касієр.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всїх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнїйші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

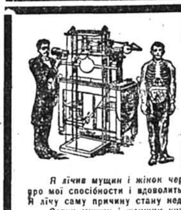
ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:	
НА ЦІЛИЙ РІК	$2.50
НА ПІВ РОКУ	$1.25
НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ	$1.00
ПОЗА ГРАНИЦЇ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:	
НА ЦІЛИЙ РІК	$3.25
НА ПІВ РОКУ	$1.75
НА ЧВЕРТЬ РОКУ	$1.00

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленем на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ
НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь хронїчну, нервову або збірну недуґу, прийдіть до мене ще сьогодня без ніякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Цілковита фізична екзамінація при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї. Я лїчу саму причину стану недуги а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне приміненє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нинї. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїчене хронїчних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

ВІЛЬНЕ НА 60 ДНІВ.

Овенса Електричний Пасок

Добрий для мущин! Добрий для женщин!

ПРОБНА ОФЕРТА: Пішлїть 25 цнт. на мужеський пасок або 40 цнт. на женський пасок на оплачене пересилки і т. п. Заплатіть $3.45 депозит при відборі з почти. Зачніть уживати сейчас і носіть пасок як вказано через 60 днів, а коли опісля будете з него цілковито вдоволені і щасливі з чудової поправи Вашого здоровля; коли Ваше серце запалає вдячностию і Ви побачите, що мій пасок зробив Вам більше добра ніж всї медикалїя і лїкарська опіка, якій Ви колинебудь піддавали ся, тодї зобовяжіть ся поручувати сї паски своїм знакомим. Коли однак будете невдоволені при кінци 60-ох днів, тодї зверніть пасок сейчас, а по сїм я зверну Вам скоро Ваші $3.45. Се моя ґваранція. Коли Ви маєте ревматизм, сціятику, невральґію, параліж, катар, астму, запалене горла, нервовість, спазму, диспепсію, нестравність, болї голови, безсонність, слабість в крижах, гемороїди, запір, скрофули, опухнене, дрощі, водну пухлину, недуги нирок і утроби, ослаблені органи, і всякі инші долегливости, то я радо дам Вам на двомісячну пробу славний Powerful Electric Belt. Чому ждати погіршеня? Чи Вам лїкарі не говорили, що вплив електрики відчуваєсь сейчас по ужитю? Адресуйте: 140вс46,50ч—

A. P. OWENS, Dept. E., 2225 Tilden Ave., BROOKLYN, N. Y.

Знамените предложене.

Доктор Слоп, звісний Х-Рей спеціяліст поручає свою лїкарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лїкарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенем.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛЇЧЕНЄ.

В моїм офісї находять ся всї конечні модерні, наукові прилади для докладного розсліду і лїченя всїх застарілих недуг. Моїм завданем є лїчити кожду недужу людину, а одна візита упевнить Вас об сїм. Не ждіть аж Ваш лїкар покине Вас і пішле Вас до мене, а зголосїть ся самі.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірем; я хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Памятайте, що я не є звичайним лїкарем, але я є спеціяліст з довголітною практикою в лїченю таких недуг як Ваша, недуги яку другі покинули лїчити. Чим довше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, тим більше я її люблю. Я радби так робити, як і другі, однак не можу. Я не хочу ані одного цента з тяжко запрацьованих Вами гроший, доки я не доказав Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб мого лїченя є приємний, без жадних болїв; він ріжнить ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви зголоситесь, то я займусь Вами особисто, в цїли, щоби вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє докладне розсліджене при помочи Х-Рей, викаже Вашу дійсну недугу, коли другі її не відгадали. Прийдіть до мене і розвідайтесь. Не зволїкайте, але прийдіть сейчас. Ви будете змушені прийти пізнійше, то чому-ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 119—

Говорить ся Вашою мовою.

PROF. DOCTOR SLOAN
SPECIALIST
408 SIXTH AVENUE. PITTSBURGH, PA.

Напротив Кауфман Берс склепу.

Години приняті: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер., в неділї від 9.30 рано до 1-ої пополудне.

НЕ ВАМ, НЕ ВАМ...

„Сколько их, куда их гонят,
Что так жалобно поют?..."

Пушкин.

В 272 числї „Русского Голоса" знаходимо передовицю редактора сеї ґазети, Івана Окунцова, під заголовком „Славяне под властью Габсбургов".

Політична „орієнтація" сего мужа-редактора є аж занадто нам відомою: вона змінюєть ся, здаєть ся, зі зміною повітря в місті Ню Йорку. Змінить ся повітрє в Ню Йорку два рази на день — „орієнтація" Івана Окунцова робить теж саме; змінить ся повітрє пять разів — „орієнтація" І. Окунцова — тудиж... Пять, десять, пятнайцять „орієнтацій" на день!... Славянська-ж „орієнтація" у І. Окунцова то вже виробляє такі викрутаси, як пересічна особистість під „благословенством" Бахуса в подорожи „на сон грядущий..." Се — дійсна „орієнтація" без орієнтації.

В однім числї „Русского Голоса" Іван Окунцов розпинаєть ся за славянство, а в другім числї і в инших послїдуючих він вже касує те, про що здіймав крик. В однім числї сеї ґазети він узнає права зокрема за всїми славянськими народами, а в другім — він вже смикає їх за національні фалди, вганяє за ними з самодержавним києм „Держать і не пущать!" та висьміває їх житє, звичаї, їх рідну мову...

Від „граду, меча, огня і... подібної „орієнтації" спаси нас, Славян, Господи!..."

Тепер на „новомісячі" „орієнтація" сего мужа знову змінюєть ся.

В своїй передовиці „Славяне под властью Габсбургов" Іван Окунцов гнїваєть ся на австрійського кайзера, що той дурить 30 мілїонів Славян в Австро-Угорщині та коло тисячі лїт розпоряжуєть ся судьбами розірваних на окремі гуртки Славян.

Він каже:

Славяне так растянулись, что не могут собраться во едино и по настоящій день.

Угнетеніе тяжелую грусть наложило на лицо славян. Ничего не осталось у них, ничего, кромѣ подневольнаго труда.

Славяне, принадлежащіе коронѣ Габсбургов обязаны нести всѣ тяготы военной службы, платить многочисленные налоги и работать. За то они лишены права на участіе в національном управленіи, лишены широкаго народнаго образованія, не могут даже выбирать духовенства для собствен. приходов, остраняются от участія в судопроизводствѣ, в мѣстном самоуправленіи. Славянам венгерцы запрещают даже открывать газеты, устраивать организаціи, пѣвческіе хоры, гимнастическія и просвѣтительныя общества. Славянин не может перейти рѣчку, что-бы вмѣстѣ с сосѣдями потолковать об общественных дѣлах.

Теперь не трудно найти таких славян, которые, как псы, вѣрно служат Габсбургам и выступают против всякаго дыханія свободы, замѣчаемаго в семьѣ подневольных славян. Не мало таких противо-славянских и пресмыкающихся органов печати для славян раскидано даже в Америкѣ. Эти органы славянства тащут славян в ту же собачью конуру, гдѣ тысячу лѣт они глодали голодную кость, кинутую им господами Габсбургами. Эти предательскіе органы печати, служащіе тевтонским королям и печатающіеся славянскими буквами, подламывают и без них надтреснутое древо славянской расы. По истинѣ, не вѣдают, какое преступленіе они творят пред родным народом, который надо не сгибать в три погибели пред коронованными лгунами, а воскрешать славянскую расу, ободрять славянскіе народы, вести их к свободѣ и к объединенію.

В Россіи славянство может укрѣпиться и стать расой, независимой и сильной. Россія — республика никого не закабалит, никого не притѣснит, а, наоборот, даст всѣм самоуправленіе и право на національное самоопредѣленіе.

Россія — не деспот. И нѣт и не будет у нея царей, обманывающих и тѣснящих народы. Ей могут довѣриться всѣ славяне. Она не продаст и не предаст родных людей единой плоти и крови.

Придут годы, еще болѣе тяжелые годы, когда не страна и не народ пойдут на другую страну и на иной народ, а пойдут расы против рас. Та война будет еще ужаснѣе теперешней.

Теперь мелкіе народы бьются за признаніе міром их націи. Славянство имѣет право на общеславянское сліяніе и на общеславянскую республику.

200.000.000 славян могут устроить великую республику и зажить вольною жизнью.

Дуже добре. Гадка злуки славянства — є золотою гадкою. Се річ дуже важна й **конечна!** Обовязком кождого Славянина, в котрім тече славянська кров, є стреміти до злуки всїх Славян. 200 мілїонів Славян — се не жарт! Се сила, се могучість, се міцна запорука будучности Славян всїх відтїнків і мов.

Лише в злуці славянство запевнить свою будучність, своє істнованє, але... не вовкови стеречи овець... До сеї справи треба брати ся з „невтральними" гадками і переконанями.

Справою злуки всїх Славян ведно, в одну міцну сїмю, не може займати ся нї царсько-чорносотенний піп, анї Москаль типу Івана Окунцова, у якого з язика нїколи й не злазить „адін язик, адін народ", анї люди від органу російських назадників в Америці — русско-жидівського „Русского Слова", яке до повисших **„адін"** ще додає й своє комічне — „адна вера".

Ми, Українці, в числї до 40 мілїонів, що маємо свою красну мову, цїлком відмінну від московської; свої звичаї житя; свою окрему від Москалів душу; свою минувшість і велику та славну історію — ми також є **Славяни.** А як з нами в Росії та й тут в Америці поводять ся московські „орієнталїсти" царсько-самодержавної орієнтації „Держать і не пущать"?! Чи вони узнають за нами право на житє нашим власним національним житем? Чи вони узнають за нами, Українцями, право на самоосьвіту в нашій рідній, матерній мові? — Нї, вони нам на се твердять своє старе, царське: „адін язик, адін народ, адна Расея" і т. д.

Факт є фактом, що Україна вже жиє своїм власним, вільним житем, яко окрема нація, але у Москалів ніяк язик не поверветь ся на вимовленє слова „Україна" або „Українець". Вони ще й до сего часу прикладають до нас термін чи прізвище „Єго Імператорского Величества, Царя і Самодержца Всея Россіи і прочая, і прочая, і прочая"... та називають нас „малорослими". Як біблїйний дїдько боїть ся ладану, так Москаль боїть ся слова „Україна".

Пригадаймо, як до української справи застосувало ся було републиканське правительство соціялїста Керенського, що не хотїло узнати за Україною лише мінїмума, національно-територіяльної автономії. Таж після сего Україна зіставала в цїлковитій злуці з Росією й від неї анї гадки не мала відколювати ся?! — Правительство Керенського заявило: „Держать і не пущать!"

Пригадаймо прямо таки погромні статї та всїлякі пашквільні замітки в „Русскім Голосї", під редакцією Івана Окунцова, проти України і її народу.

Загляньмо в ще недавне 266 число „Русского Голоса" та на 2-гій сторонї перегляньмо чорносотенний пашквіль „На Украинѣ". Тут наш нарід, наша мова, наше слово й душа висьміваєть ся в злий і підлий спосіб царського хулїґана.

Аж занадто богато зневаги та пониженя ми, Українці, зазнали і зазнаємо на свою адресу — **не заслужено** — з боку „братів" Москалів, також **Славян.**

І Іван Окунцов має видне око завзивати **Славян** до злуки?! — Для чого? Щоб опісля з них та з їх немосковської мови, з їх душі сьміяти ся в злий спосіб та вганяти за ними з царським києм „Держать і не пущать"?! — Щоб називати їх опісля „недорослими", „півдорослими", „чвертьдорослими", — як нас, Українців, називають „малорослими"?

А вони, Москалї, „великорослі"!

Не ті „протиславянські і пресмикающіся (плазуючі) орґани друку в Америці тягнуть Славян в ту собачу конуру (буду), де тисячу лїт вони (Славяни) обгризали голодну кістку, кинену їм господами Габсбурґами, — **яких (часописи) має на гадці Іван Окунцов,** — служать тевтонським королям і друкують ся славянськими лїтерами, підломлюють і без них надломане дерево славянської раси", — не вони розбивають славянство, а собачі гудзяня тих, що пійшли старими царськими слїдами утиску славянських, немосковських народів, та сполучені з сею „полїтикою" старі інтриґи згинувшої російської монархії.

Протиславянських орґанів друку, славянськими лїтерами, в Америці, окрім „Русского Голоса", „Русского Слова" і решти ґазет зпід редакції царсько-чорносотенного православного попівства — нема в Америці.

Всї чеські, словацькі, українські і майже всї польські — є протиавстрійськими і взагалї протитевтонськими часописями в Америці.

„Третье Отдѣленіе" на сїм трохи спізнилось і... „сїло в калошу"... Нема межи славянством в Америці часописий, які бажалиб, аби славянські народи нидїли й надальше в нїмецькій неволї. Се лише звичайний нїкчемний і безпідставний донос на славянство в Америці з боку „апостола" славянської злуки...

Отже, **не вам** з орієнтацією царсько-чорносотенного попівства в Америці; не вам з орієнтацією графа Бобринського і инших вельможних царських хулїґанів; **не вам** з гаслами **„адін язик, адін народ"; не вам,** „орли" царської полїтики, державної денаціоналїзації і русифікації; **не вам,** „рицарі" гасла „Держать і не пущать!" — **не вам голосити згоду славянства!**

Ваш „удѣл" сидїти й плакати за звіялою „славою" царських державмордів та за конаючою московською „орієнтацією" гноблення окремих Славян немосковської мови і звичаїв.

Не вам, взуті в царські чоботи насильної русифікації, годити Славян.

Без вас, господа „орієнталїсти", Славяни погодять ся та злучать ся — рівні з рівними — в одну **Велику Всеславянську Сїмю,** та не будуть на ласцї й неласцї нї у захланного Нїмця, анї на відкупі та милости у „брата" Москаля...

Не вам!...
Без вас!...

Грицько Чалий.

Сава Чернецький.

Се зима.

Короткі дні, предовгі ночи,
Тепла, зелені вже нема;
Замерз потічок, не шепоче,
А під ногами сніг скрегоче —
Се зима.

І хмарно все і вітер дує
Та й метелицю піднима.
Мороз на сьвіті скрізь панує,
На полі, в лісі, все сумує —
Се зима.

І серце в нас холоне, вяне,
А скука душу віднима;
Одноманітно, де хто гляне:
Все вкрите ледом і снігами.
Се зима.

РОДИМЦІ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ", А ТАКОЖ ПРИЄДНУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Людмила Волошка.

Витай, Україно!

Витай, Україно! — веселая мати,
Розквітли надії, душа ожила;
Не чайка—небога, а вільна орлиця,
Могутня Ти й горда, — як перше була.

Витай, Україно! Красо всього сьвіта,
Росте Твоя слава, цвите як весна;
Пишай ся красою, як сонце весною,
І сяй нам до віку, як зірка ясна.

Витай, Україно! За волю сьвятую,
За щирую правду Ти муки несла
І кровю своєю лани і могили,
Всю рідную землю Ти щиро злила!

Витай, Україно! Як Фенікс казковий
Ти з попелу встала і горда й міцна;
Нехай же ніколи не зайде за хмари
Зоря Твої долі і слава ясна!

РОДИМЦІ! ВАШИМ ОБОВЯЗКОМ Є ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ І ПОШИРЯТИ МІЖ ЗНАКОМИМИ СВОЮ РІДНУ ГАЗЕТУ НА ЧУЖИНІ — „СВОБОДУ".

УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ СОЮЗ В АМЕРИЦІ.

В справах організації „Учительського Союза в Америці", з його великою будучностю на Україні, просимо зголошувати ся на понизшу адресу. Всі заславші свої імена й адреси відворотною почтою одержать всі потрібні інформації щодо цїли й грунту сеї організації.

ЗА „УКР. УЧИТ. СОЮЗ В АМЕРИЦІ":
Максим Хаврюк, організатор.
M. CHAWRIUK,
394 So. Warren St., Trenton, N. J., U. S. A.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ЧИ ТО ТЯЖКО

ЙДУЧИ З РОБОТИ ДОМІВ КОЖДОГО ВЕЧЕРА, АБО В НЕДІЛЮ З ЦЕРКВИ, У ВІЛЬНІМ ЧАСІ ЗІ ЗАБАВИ, ЧИ З ЯКИХ СХОДИН, ПЕРЕКОНАТИ НЕСЬВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ, ЩО ЙОГО ОБОВЯЗКОМ Є ЧИТАТИ СВОЮ РІДНУ ҐАЗЕТУ І СПОНУКАТИ ЙОГО, ЩОБИ ВІН ВИСЛАВ П Е Р Е Д П Л А Т У Н А „С В О Б О Д У":

Не богато треба на ґазету, бо „Свобода" коштує:

НА РІК $2.50	В місті Джерзи Сити і за границю:	Гроші і замовленя треба слати на адресу:
НА ПІВ РОКУ $1.25	РІЧНО $3.25	„S V O B O D A",
НА 4 МІСЯЦІ $1.00	ПІВРІЧНО $1.75	83 Grand St., Jersey City, N. J
	НА ЧВЕРТЬ РОКУ $1.00	

Читайте „Свободу" і присднуйте їй нових передплатників.

З кождій українській хатї повинна находитись часопись „Свобода".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 437, вибрало отсей новий уряд: М. Кибайло, предс.; М. Колодруб, кас.; В. Дроботій, секр.; М. Загоруйко, заст. предс.; М. Загоруйко, заст. секр.; І. Турчинський і Г. Яворський, контрольори; І. Вересюк і М. Дратинський, доглядачі хорих; Є. Стира, дверник. — М. Лубоцький, секр.

ФУЛТОН, Н. П. Тов. „Зап. Січ", від. 263, подає до відома, що на річнім мітинґу дня 16. грудня б. р. вибрано отсей новий уряд: М. Гринчук, предс.; І. Запевич, заст. предс.; Д. Оліcький, секр.; Д. Коваль, заст. секр.; В. Зарічний, кас.; С. Козарт і М. Дибера, контрольори. Мітинги відбувають ся в трету недїлю по першім. — Д. Олїський, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Николая, від. 275, вибрало на річнім мітинґу дня 11. падолиста слїдуючих урядників: Ю. Ілащат, предс.; Н. Жук, заст. предс.; А. Підуфалий, секр.; С. Гомзяк, заст. секр.; Ф. Фіфер, кас.; І. Хлиста, заст. кас.; Н. Халус і Н. Бубняк, контрольори; М. Ощипок і П. Білик, опікуни хорих; І. Кубай, дверник; Ф. Марлїв, хоружий. А. Підуфалий, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, подає до загальної відомости, що на річнім мітинґу дня 9. грудня вибрано отсих нових урядників: Я. Вітенко, предс.; І. Шелева, заст. предс.; Н. Дикий, кас.; І. Палюх, заст. кас.; С. Грушкевич, секр.; Н. Вітенко, заст. секр.; В. Когут і С. Марко, контрольори; Н. Кітляр, маршалок; П. Наконечний, хоружий; Ф. Прокін, доглядач хорих. — В. Когут, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. П. Бр. св. Василія, від. 87, вибрало слїдуючий новий уряд: Т. Максимик, предс.; А. Костецький, заст. предс.; Л. Курило, кас.; І. Нестор, заст. кас.; В. Максимик, секр.; А. Стець, заст. секр.; Н. Чехович, С. Максимик і Н. Трояновський, контрольори; В. Маслянко, опікун хорих; П. Смольницький, дверник; В. Ямельський, капітан; П. Нестор, хоружий; С. Кінь, поліцман в поході; А. Жечидло і Г. Плішка, післанці на Ланкестер і Депю. Мітинги відбувають ся в другу недїлю по першім, точно о годині 2-гій пополудни, в гали Одд Феловс. — В. Максимик, секр.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє, що на річнім мітинґу дня 16. грудня вибрано отсей новий уряд: І. Гердьовський, предс.; Н. Тимук, заст. предс.; І. Стадник, секр.; М. Рудик, заст. секр.; С. Куліковський, кас.; Н. Карачун, заст. кас.; А. Фляк і Ю. Манько, доглядачі хорих; Н. Сало, поліцмен; І. Цвайкус, капітан. — І. Стадник, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 104, вибрало отсей новий уряд: М. Вітів, предс.; І. Кириц, заст. предс.; І. Лунів, секр.; П. Береза, заст. секр.; А. Сривус, кас.; С. Корчинський, заст. кас.; І. Щиголь, капітан; М. Мазур, заст. капітана; М. Конїкевич, хоружий; С. Лїщенко, заст. хоружого; А. Николаїв, доглядач маєтку; Н. Князів, дверник; Н. Стопень, В. Стецько і П. Романець, контрольори; Н. Ваверчак, Н. Ватраль і Е. Гадомський, члени екзекутивного комітету; С. Ісиншин, Т. Пацканик і К. Старенчак, доглядачі хорих.

Подасть ся до відома членам, що в день Христового Різдва вони всї мають явити ся в параді на Службу Божу. Котрий член на се не згодить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Лунів, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. (ФРАНКФОРД). Тов. ім. Т. Шевченка, від. 35, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітинґ відбудеть ся в суботу, 29. грудня, в гали п. Ковнацького. Буде вибір нового уряду, обрахунок книжок і справозданє. Кождий член повинен явитись і впрінати свої довги. Неявивший ся член підпаде карі. Початок мітинґу точно о 8-мій годині вечер. — В. Пеленський, писар.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. На річнім мітинґу бр. св. Стефана, від. 391, вибрано отсей новий уряд: С. Махнич, предс.; Г. Кузьма, заст. предс.; І. Микула, секр.; С. Коваль, заст. секр.; Н. Долошицький, кас.; Т. Мамрош, заст. кас.; С. Чомко і А. Новацда, дозорці хорих; С. Загородничин і М. Чайка, дверники; А. Целеп і І. Ікутан, хоружі; М. Карляк, капітан. — І. Микула, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, подає до відома, що на річнім мітинґу дня 16. грудня вибрано отсих нових урядників: В. Лозинський, предс.; Д. Зазуля, заст. предс.; Т. Тузинський, кас.; С. Пісько, заст. кас.; І. Дудак, секр.; С. Клюс, заст. секр.; В. Качай, Н. Сарбаха і І. Карпінець, контрольори; І. Гіль і В. Фурдин, хоружі; Г. Смола, дверник. — Т. Тузинський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходом Української Народної Ради в Бруклинї, Н. Й.
— відбудуть ся —
в недїлю, дня 30. грудня 1917
в гали Стеф. Заблоцького
під ч. 71-73 Норт 6-та улиця,
Бруклин, Н. Й.
о годині 2.30 пополудни

НАРОДНІ ЗБОРИ
В СПРАВІ НАРОДНОГО ДОМУ.

На сих народних зборах будуть промовляти місцеві бесїдники.

Дорогі Родимці! Комуж не мила своя власна хата, комуж не милий свій куток, де би міг спільно з другими порадитись о своїй доли і недоли, де би у вільній хвили міг розірвати ся якою забавою. Нема вже в Америці народу чужого, котрий би не мав свого народного дому, а ми Українцї замешкалї в Бруклинї, Н. Й. не маємо до сего часу своєї хати, хотяй живе нас тут кілька тисяч. Памятаймо на клич нашого Кобзаря, що в своїй хатї своя правда і сила і воля.

О як найчисленнійшу участь в тих народних зборах упрашаєсь. 153

ЗА КОМІТЕТ УКР. НАРОДНОЇ РАДИ:
Іван Кравчук, предс.;
Володимир Яськевич, секр.;
Михайло Баглай, кас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую свого брата СЕМАНА ДМИТРОВА і шваґра МИКОЛУ ЯЦИШИНА з села Берлогів, пов. Калуш. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись на адресу: 153-54
IWAN DMYTROW,
58 Hanover St., Rochester, N. Y.

Пошукую своїх братів ВАСИЛЯ ПАНТИЛЮКА і ЛУКІЯНА ПАРАНЧІЧА, з села Новоселиця, повіт Снятин. Мали перебувати в Чарлс Рівер, Масс., тому два роки. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: 153-54
PETRO PALICZUK,
200 Chicago St., Buffalo, N. Y.

Пошукую своїх краянів: МИХАЙЛА ГЛАДІЯ з Говилова, перебував в Міннеаполіс; МИХАЙЛА ТРИЛІНСЬКОГО, ІВАНА БІЛІНСЬКОГО і ІВАНА БУЧКОВСЬКОГО з Теребовлї. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: 151-53
HARRY WELLYKI,
Box 345, Marion Center, Pa.

Пошукую свого краяна з села Сїлець, пов. Станіславів. Перебував в Дулут, Мінн. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголоситись на адресу: 151-53
MIKE PITERS,
190 Court St., Newark, N. J.

Пошукую своїх братів МИХАЙЛА і МИКОЛУ ВАЛОВИЧА з Бібрки. Михайло має перебувати в Дітройт, Міш., а Микола в Міннеаполіс, Мінн. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись до: 151-53
JOHN WALOWICH,
41 W. 23rd St., Bayonne, N. J.

Пошукую свого брата СТЕФАНА ТАНАСІЙЧУКА, родом з села Хлїбичина пільного, повіт Снятин, Галичина. Має перебувати в Ню Йорку. Хто би про него знав або він сам, зволить донести до:
ТИМОФІЙ ТАНАСІЙЧУК.
530 Scott Street, Toledo, O.
152-54

Пошукую свого брата ІВАНА ТИМЧИШИН, з села Старяви, пов. Добромиль. Перед роком перебував в Пітсбурґу, Па. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: 63
ROZALIA BALUCH,
Box 95, Iselin, Pa.

Пошукую свого мужа МИХАЙЛА САСА, котрий походить зі села Германова, повіт Львів, Галичина. Перед кількома місяцями лишив мене з малою дитиною і забрав від мене $100. Я мусїла дитину зіставити під опікою других людий, а сама мушу заробляти на утриманє. Хто би о нім знав, то прошу ласкаво мене повідомити, або ти сам дорогий мужу не гнївай ся на мене, прийдь назад до мене. Адреса: 152-54
PARANIA HAWRYSZ,
135 Spring Street, Akron, Ohio.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободї", то тодї не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тодї знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободї".